

Ekonomi- och personalavdelningen
Jennie Eriksson
Tfn:
E-post: jennie.a.eriksson@regionjh.se

2017-05-05

RS/1065/2017

Rapport om Stiftelsen Jamtli

Syftet med den här rapporten är att redovisa om Stiftelsen Jamtli bedriver sin verksamhet i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. Redovisningen har sin utgångspunkt i det som regionstyrelsens uppsiktsplikt omfattar.

Rapporten utgår från Stiftelsen Jamtli's preliminära årsredovisning 2016, eftersom Region Jämtland Härjedalen inte fått in påskrivna årsredovisningar när denna rapport skrivs. Även information från Nationalmuseums styrgrupp har inhämtats, som består av tjänstemän från både Östersunds kommun och Region Jämtland Härjedalen samt Jamtli.

Regionstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt kommunallagen (KL) 6 kap. 1 § ska styrelsen leda och samordna förvaltningen landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Regionstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer (exempelvis kommunala bolag) som avses i 3 kap. 16a – 18b §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i.

Regionstyrelsen ska följaktligen:

- Ha överblick och kännedom över Region Jämtland Härjedalens verksamheter
- Övervaka den ekonomiska förvaltningen
- Tillsä se att medlen används ändamålsenligt
- Övervaka att fullmäktiges beslut blir verkställda
- Lämna råd och anvisningar samt påpekanden vid brister
- Påkalla ingripanden av fullmäktige när så erfordras.

De skriftliga och muntliga rapporterna ska innehålla information om hur nämnd, bolag, stiftelse eller förening uppfyller sitt syfte och uppdrag utifrån gällande ägardirektiv, bolagsordning, stadgar etc. samt hur de uppfyller sina övergripande mål utifrån regionplanen.

Om Stiftelsen Jamtli

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska inom i huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen kan även, i egen regi eller genom särskilt bildade organ, hyra ut eller på annat sätt affärsmässigt nyttja de byggnader de förfogar över.

Stiftelsen Jamtli är en moderstiftelse med 5 dotterbolag. Dock upprättas ingen koncernredovisning i enlighet med bestämmelserna i Årsredovisningslag 7:3.

Verksamheten

Under året valde Jamtli att ha entréfritt tio månader under året, precis som de statliga museerna, och ett något högre entrépris till sommaren Jamtli Historieland. Jamtli fick inte väsentligt fler besökare under lågsäsongen och under stora delar av sommaren var besökstalet alltför lågt.

Den nya entrépolicyn blev en lärdom att Jamtli redan är duktiga på att attrahera besökare och det finns inte så många fler att locka in med gratis entré.

I slutet av 2016 fick Jamtli klartecken att sätta igång med bygget av ett konstmuseum som ska inrymma en satellitverksamhet för Nationalmuseum i Stockholm. Under året har det förberetts för att bygget av det nya huset ska kunna påbörjas under 2017 och kunna invigas försommaren 2018.

Projektet med nationalmuseum påbörjades redan 2011, då Jamtli ansökte hos Regionförbundet Jämtlands län om medfinansiering till projekt Nationalmuseum Norr. Beslut fattades senare av regionförbundets styrelse att bifalla ansökan (från sk. 1:1-medel)

Jamtli återkommer 2014 och i diariet LS/269/2014 finns handlingar i ärendet som senare beslutas av såväl landstingsstyrelsen som landstingsfullmäktige §140/ 2014.

Samtidigt med det nya muséet beslutade Jamtli att satsa långsiktigt genom att bygga bostäder på Jamtlis område. Jamtli bygger nio småhus i egen regi, samt åtta hus som Östersundshem placerar i samma område. I slutet av året började bygget och successivt under 2017 kommer husen att stå klara. När alla husen är inflyttningsklara kommer det kunna bo ca 50 personer på Jamtliområdet.

Under året har Jamtli investerat i en ny etablering av 1950-tals miljö i form av banvaktstugan Nyvik som ett tillskott till sommarens Historieland. Men också som en ny miljö för minnestimuleringsverksamhet och på övervakningen en volontärverkstad för statistverksamhetens textilrekvisita.

I samarbete med Jämtlands gymnasium har Jamtli etablerat ett metodkök i Milkolandbyggnaden och en helt ny klasslokal i anknäring härtill. För Historielands fordonspark förvärvades ett stort tält som kan klimatstyras under året.

Strategiska insatser har gjorts under året för att bidra till Tekniklands utveckling. Jamtli har förvärvat mark mellan flygfältet och E14 som skapar möjlighet för Teknikland att växa. Jamtli har också arbetat för att få in fler delägare i bolaget och målet är att samla alla aktiva i och omkring flygfältet i samma organisation.

Ekonomi

Ekonomiskt blev 2016 betydligt sämre än förväntat. För 2016 redovisas ett minusresultat på 1,5 miljoner kronor i den preliminära årsredovisningen. Omsättningen har varit 82,2 miljoner kronor och balansomslutningen 31,7 miljoner kronor. En soliditet på 22,0 procent. Lågt besökstal under sommaren och stora nysatsningar under året har bidragit till detta. Likviditeten har också varit pressad på grund av de stora byggprojekten med konstmuseiflygel och nya bostäderna.

Jamtlis dotterbolag har alla en låg omsättning i förhållande till Stiftelsen Jamtli, några särskilda risker kan inte påvisas utifrån deras preliminära årsredovisningar för 2016:

Dotterbolag	Ägarandel %	Eget kapital	Årets resultat
The nordic center of heritage learning and creativity AB	75	1 096	233
Restaurang Hov	100	90	-
Jämtland Teknikland AB	55	137	2
Världsarv Ragundadalen AB	55	143	- 31
Härjedalens fjällmuseum AB	55	280	25
		1 746	229

Stora projekt pågår inom Stiftelsen Jamtli vilket får påverkan på både kostnader och likviditet. Det finns en checkräkningskredit som är utnyttjad till ett belopp av 6,7 miljoner kronor samt en långfristig skuld på 1,9 miljoner kronor. Det kan därför vara bra att följa den ekonomiska utvecklingen för Stiftelsen Jamtli under 2017.

En styrgrupp har upprättats för Nationalmuseum som ska bestå av tjänstemän från både Östersunds kommun och Region Jämtland Härjedalen samt Jamtli.

Styrgruppens uppdrag och analys:

1. Säkerställa att entreprenörsavtal har upprättats enligt norm

Förfrågningsunderlaget innehåller en del som inte följer norm, bland annat blandas entreprenadformer. Entreprenadavtal har tecknats, daterat med påskrift 2016-11-30.

2. Följa byggnationen och säkerställa att entreprenörsavtal följs

Styrgruppen har reflekterat över den höga projekteringskostnaden som inklusive arkitekt och fackkonsulter uppgår till 9 miljoner kronor inklusive moms.

Betalningsplan avviker från upprättat kontrakt. ÄTA (Ändring och Tillkommande Arbeten) hantering följer inte kontraktet, bland annat uppfylls inte skriftlighet vilket kan orsaka otydlighet för vem som ansvarar och betalar ÄTA-arbeten.

Styrgruppen rekommenderar att Jamtli anlitar en erfaren byggprojektledare som kan bistå och stödja Jamtlis projektledare under genomförandeprocessen.

3. Utarbeta underlag för en överenskommelse mellan finansörerna för den ofinansierade delen av projektet (17 mkr)

Den ofinansierade delen som avses hade redan innan styrgruppen tillträtt lösts genom att stiftelsen upptagit lån på 17 miljoner kronor hos Swedbank med ställda säkerheter (Östersund Norr 1:14) och att respektive part (regionen/kommunen) vardera behandlar fråga om ökat driftbidrag för att täcka amorteringen av detta (212 500 kr per part och år).

4. Att göra kassaflödesbudget för projektet och följa upp löpande både inbetalningar och utbetalningar.

Kassaflödesbudget bör och har upprättats av stiftelsen själva (inte styrgruppen). Mindre revideringar pågår men då betalplan inte följde kontraktsförutsättningar så uppstår likviditetsbrist enligt budget redan kvartal 3 2017. Likviditetsbristen som uppstår under perioden kvartal 3 2017 till kvartal 3 2018 varierar under åren men är i storleksordningen 1,3 miljoner kronor till 5 miljoner kronor, det finns i nuläget ingen plan hos Jamtli hur detta likviditetsunderskott skall hanteras.

I kassaflödesbudgeten från stiftelsen ligger inbetalningarna från tillväxtverket med samma summa per kvartal under det kommande året och skulle förseningar uppstå på dessa inbetalningar kommer likviditetssituationen försämrats ytterligare. Enligt kassaflödesbudgeten är det 14,8 miljoner kronor som väntas in från tillväxtverket under projektiden.

5. Vid eventuella avvikelser snabbt initiera åtgärder för att undvika fördyringar.

Avvikelser har redan skett och styrgruppen kom in sent i projektet och har därför mycket svårt att påverka projektet så att fördyringar inte sker. Styrgruppen har ännu inte kunnat ta del av en projektbudget för hela projektet.

Byggmöten en gång per månad och ett projektmöte däremellan anser vi vara lite om inte daglig tillsyn finns. Byggmöten leds och protokoll skrivs av entreprenören PEAB. Enligt AB 04 skall byggmöten ledas av beställaren.

Jamtli's uppföljning av målen i huvudmannadirektiven:

Utifrån de mål som Stiftelsen Jamtli har och som Region Jämtland Härjedalen tagit del av visar att stiftelsen har en bra måloppfyllelse, där fem av sex mål är uppfyllda.

- Stiftelsen ska sträva efter att uppnå 2/3 egenfinansiering. Stiftelsen strävar mot målet, som inte är helt uppfyllt, men de kommersiella delarna av verksamheten har ökat sina intäkter under 2016.

Samtliga mål nedan har uppfyllts.

- Antal besökare på Jamtli ligger i intervallet 180-210 000 under året. Utfall blev 199 478 besökare under 2016.
- Stiftelsen strävar efter att vara ledande inom utveckling av kulturarvspedagogisk verksamhet och barn- och ungdomar är en prioriterad grupp.
- Stiftelsen bidrar till hållbar regional utveckling genom att aktivt verka för demokratiskt, social, ekonomisk och ekologiskt hållbar utveckling.
- Utveckla samverkan och öka den sociala gemenskapen för främjande av kulturell mångfald, demokratiskt medborgarskap och geografisk spridning av kulturutbud.
- Stiftelsen bidrar genom sin verksamhet till att öka intresset för konst, foto och samtida uttryck samt för historia, natur, kulturarv och hembygdsvård.

Slutsats och bedömning

Eftersom endast preliminär årsredovisning har kunnat granskas och att Stiftelsen Jamtli under 2017 troligen kommer att ha stor likviditetspåverkan i samband med byggprojekt Nationalmuseum, så finns ett behov av att byggprojektet följs upp under 2017. Dels för att se att byggnationen fortlöper enligt plan men även i syfte att visa om projektbudgeten håller eller om ytterligare likviditetsbehov kommer att behövas.

Rekommendationen är att Jamtli utarbetar en plan för att hantera större likviditetsunderskott (större än 10 miljoner kronor, om pengarna från tillväxtverket kommer senare än man räknat med i budgeten).

Styrgruppen rekommenderar även att Jamtli upprättar en känslighetsanalys för likviditeten på projektet och även skapar likviditetsberedskap för att kunna hantera det som känslighetsanalysen visar. Vidare har inte styrgruppen fått ta del av en detaljerad projektbudget för Nationalmuseum trots påtryckningar och kan därmed i nuläget inte bedöma om den genom lån finansierade fördyringen på 17 miljoner kronor räcker eller om det finns risk för ytterligare fördyringar.

Sedan många år tillbaka har Jamtli checkkredit hos Region Jämtland Härjedalen på 7,6 miljoner kronor, denna kredit har bara utnyttjats marginellt och under kortare perioder under tidigare år. Nu är krediten utnyttjad till fullo och vad pengarna används till eller när krediten skall återställas framgår inte av kassaflödesbudgeten.